

NOTY O SENACIE

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Inicjatywy ustawodawcze Senatu VI–IX kadencji

KANCELARIA SENATU
UL. WIEJSKA 6 | 00-902 WARSZAWA
TEL. 22 694 90 34 | FAX 22 694 93 06
senat@senat.gov.pl
www.senat.gov.pl
www.facebook.com/SenatRP

VI kadencja Senatu (2005–2007) została skrócona uchwałą Sejmu o samorozwiązaniu. W ciągu 2 lat Izba pracowała aż nad 39 inicjatywami ustawodawczymi, 19 wniosła do Sejmu, 3 z nich zostały zaakceptowane.

Jednym z projektów, który stał się obowiązującym prawem, była nowelizacja ustawy **O OCHRONIE ZABYTEKÓW I OPIECE NAD ZABYTEKAMI**, umożliwiająca sejmikom wojewódzkim dotowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i budowlanych przy odnowie zabytków.

W wyniku uzgodnień między marszałkiem Senatu i prezesem Trybunału Konstytucyjnego Izba przygotowała 7 projektów ustaw realizujących wyroki TK. W życie weszła tylko nowelizacja **PRAWA O POSTĘPOWANIU PRZED SĄDEM ADMINISTRACYJNYM**, rozszerzająca katalog przyczyn wyłączenia sędziego z postępowania.

Wśród senackich inicjatyw nierozpatrzonej ze względu na koniec kadencji znalazł się m.in. projekt ustawy, którego celem było usunięcie zaniedbań w ujawnianiu w księgach wieczystych rzeczywistego stanu prawnego nieruchomości na Ziemiach Odzyskanych. Miał on zapobiegać zaspokajaniu roszczeń niemieckich. Tak samo stało się z propozycjami: uregulowania opieki Senatu nad Polonią i Polakami za granicą; 2-dniowego głosowania w wyborach parlamentarnych, prezydenckich, samorządowych i do Parlamentu Europejskiego; wydłużenia urlopu macierzyńskiego i wprowadzenia 3-dniowego płatnego urlopu ojcowskiego; świadczenia z tytułu ciąży i położenia dla kobiet żyjących w trudnych warunkach materialnych.

Senat VII kadencji (2007–2011) wniósł do Sejmu rekordową – 124 – liczbę projektów ustaw, 78 z nich uchwalono, 1 odrzucono.

Dopiero w tej kadencji Izbie udało się z sukcesem zakończyć prace nad uregulowaniem kwestii związanych z obywatelstwem polskim. W **USTAWIE O OBYWATELSTWIE POLSKIM** określono zasady, tryb i warunki nabywania i utraty obywatelstwa polskiego. Wprowadzono m.in. zasadę dopuszczalności wielości obywatelstw przy utrzymaniu bezwzględnego priorytetu obywatelstwa polskiego, umożliwiono uzyskanie obywatelstwa polskiego także poprzez jego przywrócenie. W **USTAWIE O KRAJOWEJ RADZIE SĄDOWNICTWA** uregulowano kwestie związane z kompetencjami, trybem działania i postępowania przed KRS. **NOWELIZACJA USTAWY O RZECZNIKU PRAW DZIECKA** rozszerzyła zaś jego uprawnienia o możliwość udziału w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym i występowania do Sądu Najwyższego o wyjaśnienie przepisów

prawnych budzących wątpliwości lub wywołujących rozbieżności, a także wnoszenia kasacji albo skargi kasacyjnej. Z kolei **NOWELIZACJA USTAW W ZAKRESIE UWIERZYTELNIANIA DOKUMENTÓW** odformalizowała postępowanie cywilne, administracyjne, sądowo-administracyjne i podatkowe, poprzez racjonalizację obowiązku dołączania do akt sprawy oryginałów lub odpisów notarialnych dokumentów.

Spośród ustaw uchwalonych na podstawie senackich inicjatyw 56 realizowało orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Ten obowiązek w 2007 r. Senat zapisał w swoim regulaminie. Dzięki ustawom dostosowującym przepisy do orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego m.in.: przyznano **ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE OSOBOM WYWIEZIONYM DO PRACY PRZYMUSOWEJ TAKŻE W GRANICACH PRZEDWOJENNEGO PAŃSTWA POLSKIEGO CO NAJMNIEJ NA 6 MIESIĘCY; UMOŻLIWIONO FINANSOWANIE Z ZAKŁADOWEGO FUNDUSZU ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH ZAGRANICZNYCH FORM WYPOCZYNKU, DZIAŁALNOŚCI KULTURALNO-OŚWIATOWEJ I SPORTOWO-REKREACYJNEJ; WYDŁUŻONO Z 14 DO 30 DNI TERMIN WYPRZEDZENIA, Z JAKIM SPÓŁDZIELNIA MUSI POWIADAMIAĆ LOKATORÓW O ZMIANIE WYSOKOŚCI OPŁAT.**

Senat umożliwił także obywatelom bezpośredni udział w procesie sprawowania władzy poprzez składanie petycji, tzn. wniosków dotyczących spraw związanych z życiem publicznym. Na ich podstawie wniósł do Sejmu 3 projekty ustaw, które nie zostały rozpatrzone do końca kadencji. Miały one na celu m.in. zaliczenie do składkowych okresów niewykonywania pracy po 31 grudnia 1956 r., a przed 4 czerwca 1989 r. na skutek stosowania represji politycznych, przywrócenie odznaczeń i orderów nadawanych do 8 maja 1999 r.

Wśród inicjatyw Senatu, których nie rozpatrzone z powodu końca kadencji, znalazły się również projekty ustaw: o petycjach (uregulowanie zasad składania i rozpatrywania petycji, sposobu postępowania i właściwości organów w sprawach dotyczących petycji), o zmianie ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (zniesienie zasady dyskontynuacji w stosunku do obywatelskich projektów ustaw) czy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (umożliwienie rolnikom nieopodatkowanej i odformalizowanej produkcji i sprzedaży przetworzonych produktów rolnych w niewielkim zakresie).

W VIII kadencji (2011–2015) Izba przygotowała 103 projekty ustaw, w tym 62 wykonujące wyroki Trybunału Konstytucyjnego i 11 realizujących postulaty zawarte w petycjach skierowanych do marszałka Senatu. Sejm na ich podstawie uchwalił 74 ustawy.

Dzięki uchwalonym z inicjatywy Senatu ustawom dostosowującym przepisy do orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego **PRAWO DO REKOMPENSATY ZA POZOSTAWIONE NIERUCHOMOŚCI POZA OBECNYMI GRANICAMI POLSKI UZYSKAŁY TAKŻE OSOBY, KTÓRE 1 WRZEŚNIA 1939 R. BYŁY OBYWATELAMI POLSKIMI I MIAŁY JEDYNIENIE DODATKOWE MIEJSCE ZAMIESZKANIA NA B. TERYTORIUM RP; NAUCZYCIELOM PRZEDSZKOLI PRZYZNANO UPRAWNIENIA DO ULGOWYCH PRZEJAZDÓW ŚRODKAMI TRANSPORTU PUBLICZNEGO; WYELIMINOWANO PODWÓJNE KARANIE OSÓB, KTÓRE NIE OPŁACIŁY SKŁADEK ZUS LUB OPŁACIŁY JE W ZANIŻONEJ WYSOKOŚCI.**

Na podstawie projektów realizujących postulaty petycyjne uchwalono 5 ustaw. Jedna z nich przyznała **PRAWO DO BEZPŁATNYCH LEKÓW TZW. ŻOŁNIERZOM GÓRNIKOM.** Druga zaś **PRAWO DO ODSZKODOWANIA I ZADOŚĆCZYNIENIA OD SKARBU PAŃSTWA OSOBOM PEŁNIĄCYM SŁUŻBĘ WOJSKOWĄ OD 1 LISTOPADA 1982 R. DO 28 LUTEGO 1983 R., DO KTÓREJ ODBYCIA ZOSTAŁY POWOŁANE ZA DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ NIEPODLEGŁEGO PAŃSTWA POLSKIEGO.** W kolejnej **ZA OKRESY SKŁADKOWE UZNANO POZOSTAWIANIE BEZ PRACY PRZED 4 CZERWCA 1989 R. Z POWODU REPRESJI POLITYCZNYCH.**

W 2014 r. Izba nawiązała współpracę z rzecznikiem praw obywatelskich i Najwyższą Izbą Kontroli. Na podstawie wskazanych przez te organy problemów

przygotowała i wniosła do Sejmu 4 projekty ustaw, 3 zostały przyjęte. Jedną z uchwalonych ustaw **SPENALIZOWAŁA PRZEMOC POŚREDNIĄ, STOSOWANĄ NP. PRZEZ WŁAŚCICIELI KAMIENIC W CELU ZMUSZENIA LOKATORÓW DO OPUSZCZENIA MIESZKAŃ.**

Z inicjatywy Senatu uchwalono ponadto **TZW. MAŁĄ USTAWĘ REPRYWATYZACYJNĄ, OKREŚLONO ZASADY SKŁADANIA I ROZPATRYWANIA PETYCJI, PRYZNANO ŚWIADCZENIE SPECJALNE I POMOC PIENIĘŻNĄ DLA DZIAŁACZY OPOZYCJI ANTYKOMUNISTYCZNEJ I OSÓB REPRESJONOWANYCH Z POWODÓW POLITYCZNYCH OD 1 STYCZNIA 1957 R. DO 4 CZERWCA 1989 R.**, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji materialnej, **UREGULOWANO KWESTIE ZWIĄZANE Z TZW. RACHUNKAMI UŚPIONYMI**, ułatwiając spadkobiercom dostęp do rachunków bankowych osób zmarłych.

Senat IX kadencji (2015–2019) wniósł do Sejmu 55 projektów ustaw, w tym 27 wykonujących orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, 9 inicjatyw realizowało postulaty zawarte w petycjach skierowanych do marszałka Senatu, 4 – postulaty rzecznika praw obywatelskich i 1 wniosek pokontrolny Najwyższej Izby Kontroli. Spośród tych inicjatyw 34 stały się obowiązującym prawem.

Dzięki Senatowi m.in. **USTANOWIONO KRZYŻ ZACHODNI** – odznaczenie dla cudzoziemców, którzy w latach 1939–89 pomagali Polakom podczas represji i prześladowań. **DZIAŁACZE OPOZYCJI ANTYKOMUNISTYCZNEJ I REPRESJONOWANI Z POWODÓW POLITYCZNYCH UZYSKALI WIĘKSZE ŚWIADCZENIA. DZIECIOM MATEK, POZBAWIONYCH WOLNOŚCI NA PODSTAWIE UZNANYCH ZA NIEWAŻNE ORZECZEŃ, URODZONYM W WIEZIENIACH LUB KTÓRYCH MATKA PRZEBYWAŁA TAM W OKRESIE CIĄŻY, PRYZNANO UPRAWNIENIA DO ODSZKODOWANIA LUB ZADOŚCUCZYNIENIA OD SKARBU PAŃSTWA.** Na podstawie jednej z ustaw **Z PRZESTRZENI PUBLICZNEJ USUWANE SĄ NAZWY I BUDOWLE GLORYFIKUJĄCE USTRÓJ TOTALITARNY. OSOBOM MAŁOLETNIM UMOŻLIWIONO UDZIAŁ W POSIEDZENIACH JAWNYCH SĄDU**, zarówno podczas postępowań cywilnych, jak i sądowoadministracyjnych. **ZWIĘKSZONO TEŻ CZAS NADAWANIA PROGRAMÓW TELEWIZYJNYCH Z UDOGODNIENIAMI DLA NIEPEŁNOSPRAWNYCH. OKREŚLONO PONADTO ZASADY POSTĘPOWANIA Z ŻYWNOSCIĄ** i obowiązki jej sprzedawców w celu przeciwdziałania marnowaniu żywności.

